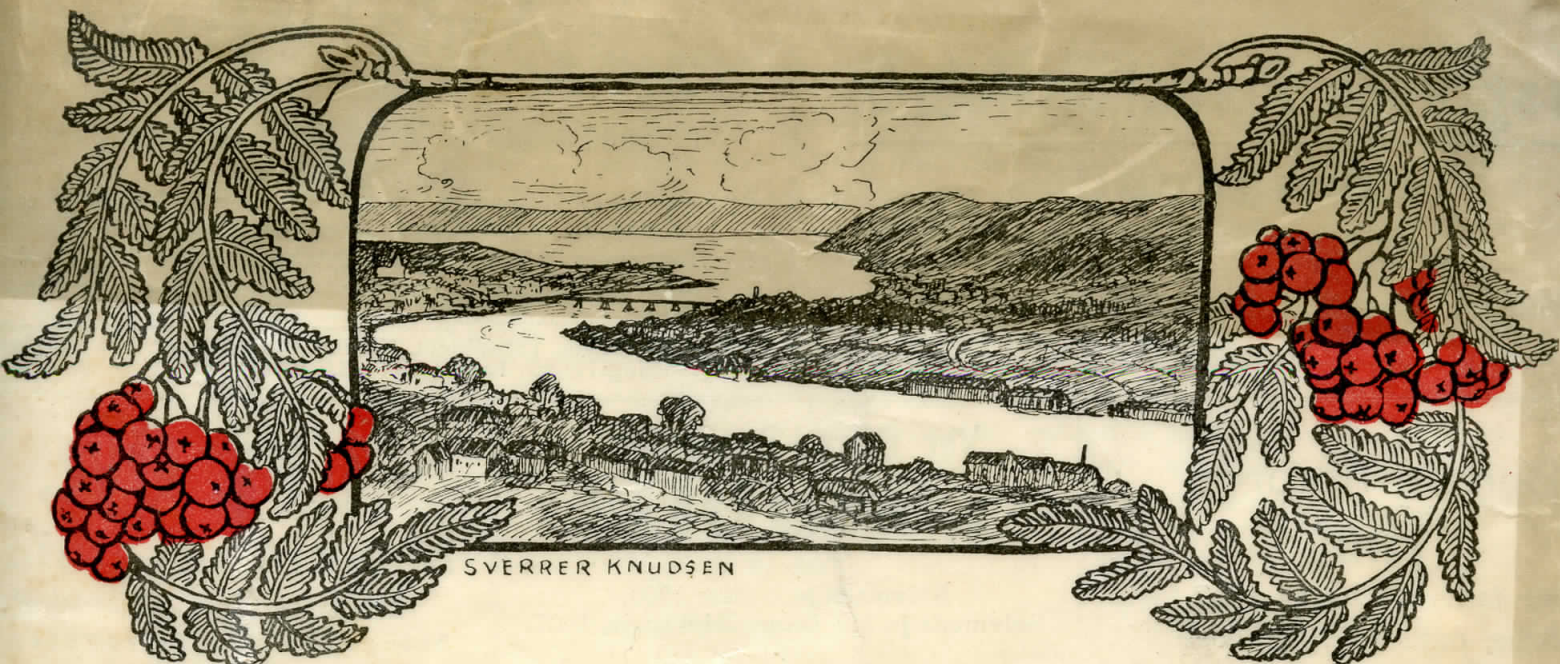
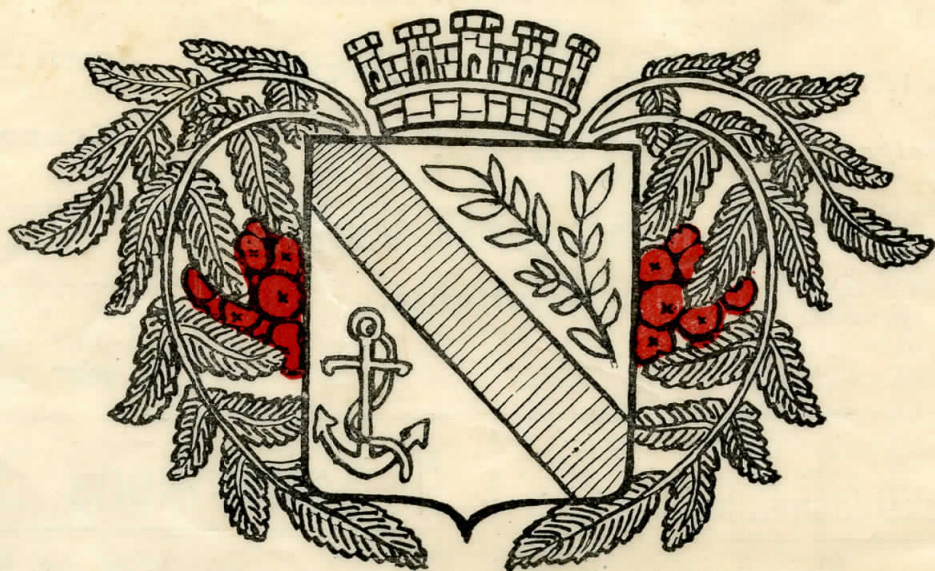

PORSGRUNDS-
UDSTILLINGEN
1907
ET HUNDREAARS-JUBILÆUM

Henrik Wergeland
Folkeleksamling
Portogran

Porsgrunds Porcelænsfabrik

Porsgrund.

— Oprettet 1886. —

Salg i Kristiania: Karl Johansgade 39.

Benzinmotoren „Thor“

Ny forbedret model 1907.
Billig, driftssikker og lidet
brændselsforbrug - - - -
Petroleum kan bruges i
mangel af benzin - - - -
Aktieselskabet „THOR“.

Kontor: Toldbodgd. 8, Chr.ania.
Fabrik: Vallø pr. Tønsberg.

Vor Benzin-Baadmotor „Stabil“

erholdt
Sølvmedalje i Risør 1905,
Sølvmedalje ved Bergensudstillingen 1907
samt

Fiskeriselskabets store Medalje.

NB. Maa ikke forvexles med andet Fabrikat
af samme Navn.

Brødr. Christensen

Mek. Værksted & Motorfabrik.
Øvre Voldgade 11, Christiania.

Telegrafadresse: »STABIL«. Telefon: 6349.

Ths. Øye, Maskinforretning,

Kristiania, Trondhjem,
Storgaden 28, Fjordgaden 22
anbefaler:

Deerings Høstemaskiner,
„Alexandra“ Separatoren,
„Fenix“ Radsaamaskiner
samt forøvrigt Landbrugsmaskiner
- Redskaber af alle Slags.
Anerkjendte Fabrikata. Billige Priser.
— Forlang Kataloger. —

Borgestad Chamottefabrik

— Borgestad ved Porsgrund. —

Udfører alslags ildf. sten til udforing af ovne
for mekanisk og elektrokemisk industri. Ildfast sten
for elektriske ovne, kalkovne, kuppelovne, smelte-
ovne, gasværker, fyrhulsten til ringovne, beskyttel-
sesringe for kjedelfyrgange, udføringssten for ovne
og komfurer etc.

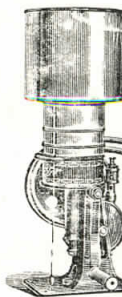
Alfa Laval

ER VERDENS BEDSTE
HAANDSEPARATOR

FAAES OVERALT

F. Anker

JERN- & METALLAGER, CHR.A.

Blikvarefabriken „NORKYN“,

Porsgrund.

Leh. HALVOR LIE. Etabl. 1887.

Vinduer, trapper, brystpanel.
Verandasøiler og udstyr.

Døre & vinduer i moderne stil. —
Lithøvleri. —

ort listværk er anerkjendt. Bedste anbe-
r fra arkitekter, bygherrer og bygmestre.
Forlang prisliste.

Baadmotorer,
Lokomobiler,
Turbiner.

A/s **Kampens mek. Værksted.**
Kristiania.

Hans J. Larsen, Porsgrund.

Jernvareforretning.

Lager af

Kragerø Jernstøberis
anerkjendte

Kabysser, Komfurer og Ovn

Lager af **Hamars**

brændbesparende Koksovn.

Linnekogels Pladekomfurer.

Billige Priser.

Langesundsfjordens Buxerdampskibsselskab.

D/S »STOREGUT«	400	I. H. K.
D/S »TORDENSKJOLD«	180	—
D/S »THORSBERG«	150	—
D/S »KOLBJØRN«	150	—

Telefon: FREDNES, Porsgrund.
— LUDVIGSEN, Langesund.

Telegrafadresse:
BUXERSELSKABET.

A/s Sandvikens Blikvarefabrik

Sandviken pr. Kristiania.

Prisbelønnet med

Guldmedalier.

Specialitet:

Blikemballage og Reklameskilte.

TIL PORSGRUND!

Et hundred aar i tung, men ærlig strid,
et hundred aar i kamp, som seier skabte,
et hundred aar med vinding for det tabte,
det var din stille, store livsens id.

Da krigen kom og kræved sverd ved lænd,
du ofred landet mer end dine sønner.
Hver mand gav alt, hver kvinde sine bønner.
Du mødte først til arbejdsdag igjen!

Og seigt, men sikkert seiled du saa siden
i rækken frem din kjendte skudes stevn.
Var end din livsens vei en smule jevn,
saa kjæmped du dig trofast frem i tiden.

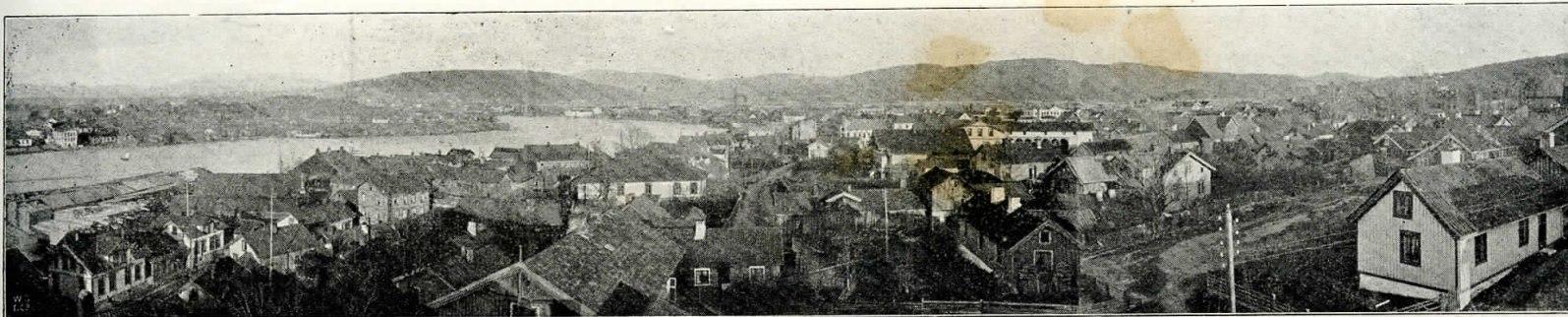
Du kan idag med tryghed se tilbage
paa seklets virke, det er rigt og godt
For landets velfærd har du modig slaat
et ærligt slag i dine arbejdsdage. —

Men nu, du staar paa god og sikker grund
og ser paa dine svundne slegters yrke,
og undres over byens mod og styrke,
et alvorsord i festens glade stund:

Hvad du har gjort, maa øges i din strid.
i dagens daad maa fremtidslykken vindes,
Det er ei nok i livets kamp at mindes,
— du maa paa høide med din egen tid.

Men kan du det, da har du ogsaa seiret,
og festen er forgjæves ikke feiret.

M. B. Landstad.

PORSGRUND

ET HUNDREDEAARSMINDE

— — — Elve, dale følges fra fjeldene,
skogaas og li langelig efter.
Straks som det letter, sjøer og sletter,
helgedagsfreden med tempel i. — — —
Bjørnson: Norge.

Bred og tryk strømmer elven midt gjennom byen, som den har skyllet op paa begge sine bredder, byen med den spredte og uregelmæssige, men nette, hvidskinnende bebyggelse, med duftende blomster- og frugthaver for hvermands hus, byen med den blomstrende skibsfart, eksport og industri — den by, som i disse dage feirer hundreaarsmindet for sin tilbliven som kjøbstad med en udstilling, der til byens hæder paa saa mange omraader vidner om dens rige udvikling i hundreaaret. Det er denne Porsgrunds udvikling fra først af, vi i det følgende vil gi en kort udsigt over, der paa grund af pladsen paa langt nær er omfattende og udtømmende nok, som byens driftighed fortjente det.

*

Den nuværende by Porsgrund er oprindelig fremstaaet som losse- og lasteplads for Skiens handelsfolk, idet elven — distriktets pulsaare — før i tidens længere oppe var grund med strid strøm. Særlig betydning som lasteplads fik den øde ø Porsgrund, som har skjænket byen dens navn, og som var bevokset med den sterkt duftende buskvekst pors, i middelalderen anvendt ved ølbrygningen istedetfor humle. I 1652 erhvervede staten øen og anlagde her Langesundsfjordens hovedtoldsted, hvorefter den nu landfaste ø antog navnet „Toldbodøen“. Efterhaanden bebyggedes begge elvebredder omkring øen, og saalangt tilbage som i 1661 var der 38 gaarde i Porsgrund. Stedets navn forekommer i det 18de aarhundrede i en række kongelige reskripter som en af de faa pladse, det havde tilladelse til at indføre, kom fra Danmark og udførte trælast til gjengæld. Stedet var kun af ringe betydning indtil midten af det 18 aarhundrede, men befinder

sig fra da af i jevn fremgang, tildels vistnok paa Skiens bekostning. Skien har da ogsaa helt ned til den nulevende slegt søgt at hindre konkurrense fra P., saaledes anlagde Skien i 1891 proces mod sin naboby, i anledning af at denne havde besluttet at bygge bro over elven. Skien tabte sagen for alle retter, og da høiesterets dom faldt i 1897, stod broen forlængst færdig. Folketallet, der i 1769 var 1200, havde i 1815 — Osebakke iberegnet — øget til 2035.

I 1807 blev Porsgrund kjøbstad, men under Skiens jurisdiktion, og blev først ved lov af 1842 selvstændig bykommune, forenet med Osebakken. Fra 1845 har P. havt egen repræsentant paa stortinget.

Den første kirkebygning i Porsgrund opførtes paa Vestsiden i 1690 og benyttedes fra først af kun ved begravelser, senere nu og da til gudstjeneste for „gamle, svage, seilende og fremmede“, indtil der blev fast prædiken hver tredje uge. Nu har byen — foruden en katolsk kirke og en metodistkirke, opført 1905 — to kirker, en paa hver side af elven. Mod slutten af det attende aarhundrede var der to borger- og almueskoler, en paa øst- og en paa vestsiden, hver med en lærer. Nu har byen en middelskole, en folkeskole, en teknisk aftenskole og Skiensfjordens mekaniske fagskole.

I 1781 organiseredes stedets brandvæsen.

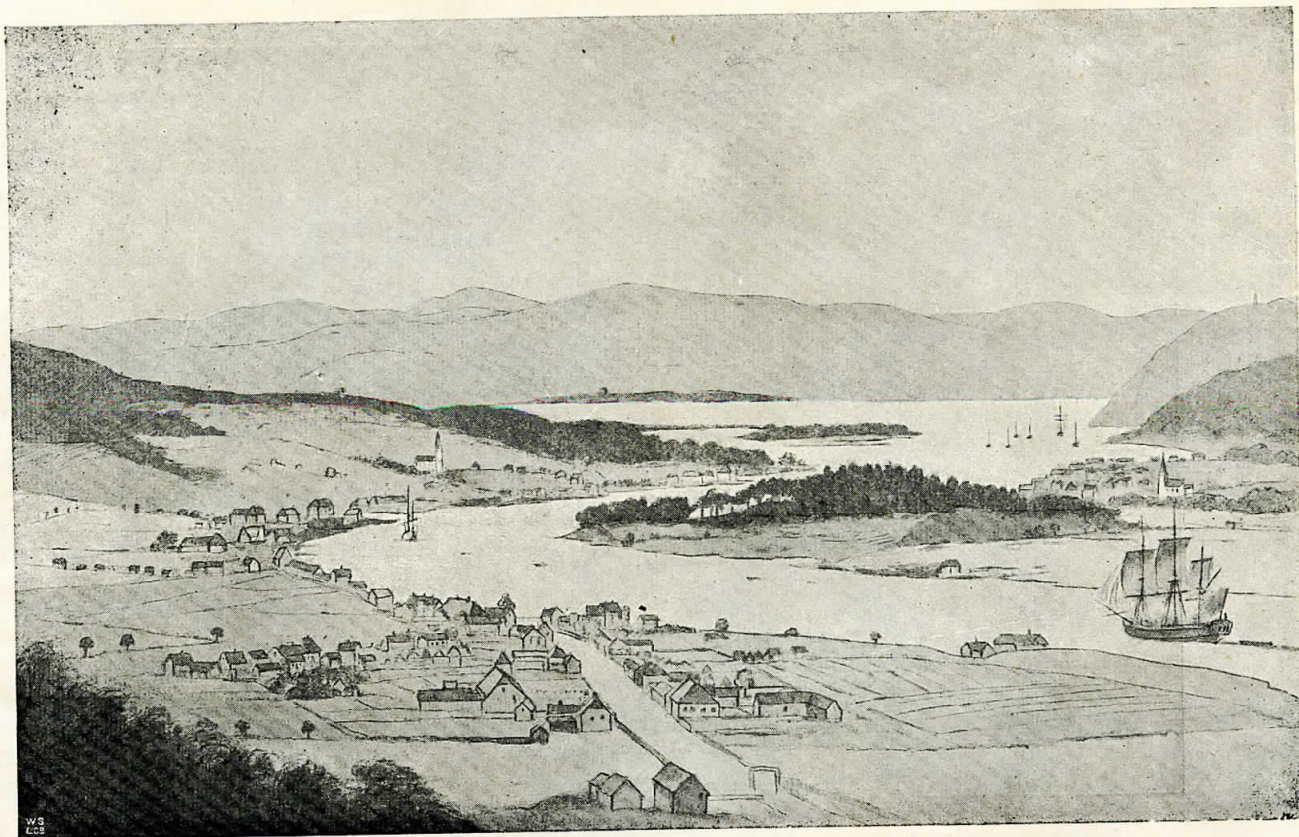
Næringslivet repræsenteredes i de dage væsentlig af skibsfærdi, trælast- og jerneksport. Stedet havde i 1783 16 skibe paa optil 230 læster, og skibsbyggeriet var begyndt. Disse næringsgrene dreves med indsigt og held, saa velstanden var jevn. Industrien repræsenteredes kun af den alsidige købmand Fischer paa Osebakken, der tilvirkede lak, snus og chokolade, likør og akvavit. Ved overgangen til det 19de aarhundrede

faar stedet lovord for sin udvikling saavel i materiel som i kulturel henseende. Biskop Pavels roser saaledes den fortryllende egn og de kultiverede familier, hvor den mest urbane verdenstone var forenet med ædel og utvungen norsk gjestfrihed. De familier, som da angav tonen, var navnlig: Aall, Løvenskiold, Cappelen og Møller. Særlig bør mindes den høit oplyste fædrelandsven, forfatteren og jernverkseieren Jac. Aall, (f. 1773). Ligeledes kancelliraad Deichman, († 1780), som testamenterte sine store bogsamlinger til Kristiania, hvor de fremdeles danner grundstokken for landets største kommunebibliotek.

Pram fortæller, at i forhold til folketallet var Porsgrund en af de byer i landet, hvor den betydeligste

fartøier paa 2565 læster i 1821 var byens flaaede i 1850 øget til 45 paa 3450 l. Allerede i 40-aarene var far-ten paa Nordamerika med jern og emigranter, og tømmer paa retur til Europa, igang. En følge af denne skibsfartens udvikling var den i 1837 oprettede „Langesundsfjordens assuranceforening“, senere kjendt under navnet „Den første norske assuranceforening“, der endnu bestaar.

Fra 1817—60 aarene spillede familien Flood en fremtrædende rolle i Porsgrunds forretningsliv. Foruden skibsrederi havde firmaet Flood manufaktur- og kolonialhandel, tobaksfabrik og garveri, en række faste eiendomme og (1850) en formue paa 300 000 kr. — Men det første store industrianlæg i Porsgrund var

PORSGRUND FRA BORGEAASEN 1800

Efter en haandtegning i Edy og Fearnside's mappe.

formue var samlet. Men i 1807 kom med krigens tid omslaget med svære tab for handel og skibsfart, med uaar og armod. Og dog viser de ledende kræfter sig i besiddelse af en sterk interesse for almenvellet. Det fremgaar bedst af den store tilslutning til „Selskabet for Norges vel“, og subskriptionen til oprettelsen af universitetet, idet $\frac{1}{8}$ af bidragene tegnedes her i amtet.

I aarene efter 1814 var der smaa og trange kaar, fortjenesten liden og pengeforholdene utrygge. Som betalingsmiddel maatte man endog gribe til sedler, udstedt af kjøbmænd, som forpligtede sig til at udløse dem med varer for saa og saa mange skilling. Med oprettelsen af Norges bank 1816 lysnede det imidlertid, og trælast, eksport og skibsfart tog atter, om end langsomt, opsving fra midten af 20 aarene. Fra 27

„Porsgrunds mekaniske verksted“, der søger sin oprindelse i Brønlunds metalstøberi fra 50-aarene. I 1844 var der 40 haandverkere af 15 forskellige professioner, og tre aar senere stiftedes stedets første haandverkerforening. Stor betydning for udviklingen af byens forretningsliv fik oprettelsen af Porsgrunds sparebank i 1844, hvis første direktør var konsul Gasmann. Byens første avis var den vesle „Posttidende“, som fra 1840 udgaves af bogtrykker Schmidt.

I den sidste halvdel af det 19de aarhundrede har P. gennemgaaet en rig udvikling. Sine gamle hovedbedrifter: skibsfart og trælasteksport har byen med ære hævdet, og fra 80-aarene af kommer hertil en stedse øgende, blomstrende industri. 60—70-aarene var en god tid for skibsfarten. Ikke mindre end 15 skibe stod

i 1868 paa stabelen i P's. havnedistrikt, og fra 1867 — 75 sattes 68 skibe paa 11080 commercelæster paa vandet. De to største redere var Peter Magnus Petersen og Christen Knudsen. Førstnævnte byggede i 12 aar (fra 1864 af) 14 større, solide skibe og oparbejdede flere nye ruter. Som skogeier drev han udstrakt træplantning og myrtafning.

Christen Knudsen paa Frednæs blev gennem driftigt skibsrederi, fjordens rigeste mand. Paa sit verft byggede han et halvt snes skibe à 200 læster. Han efterlod sig betydelige legater, og det i 1894 oprettede „Porsgrunds sjømandshjem“ skyldes væsentlig gaver fra familien Knudsen. Efterhaanden overtoges skibsrederiet af sønnerne, Jørgen og Gunnar Knudsen.

dampskibe og 40428 paa seilskuder. Til fremme af skibsfarten i fjorden tjener det i 1880 oprettede „Langesundsfjordens bugserselskab“. Fremtrædende redier stiftede i 1878 en ny assuranceforening for seilskibe „Reform“, som er baseret paa delvis selvforsikring. Der er desuden assuranceselskaberne „Skjold“ for dampskibe, fra 1897; „Eidsiva“, for jern- og staaletartøier, fra 1898 og den gjensidige forening „Jord“ til forsikring af jern- og staaletskibe, fra 1898.

P's. trælasthandel gik sterkt frem indtil 1875, dels paa grund af heldige konjunkturer, dels sagbrugsbedriftens frigivelse 1860 og dels fløtningsvæsenets udvikling efter vassdragets kanalisering. Siden har det været op og ned, med et sterkt opsving fra 90 aarenes

PORSGRUND EFTER ET GAMMELT PAA TRÆ MALET BILLEDE

(Fra Kilebygden).

Førstnævnte har i en aarrække været medlem af kommunestyret og repræsenteret Porsgrunds høire paa stortinget med udpræget dygtighed. Ingeniør og skibsreder Gunnar Knudsen, stortingspræsident og fhv. statsraad, er en af de dygtigste og mest anseede personligheder i vort offentlige liv, for tiden fører for venstres hovedgruppe.

Skibsfarten havde fra 60-aarenes slutning af noksaa vekslende konjunkturer, udmerkede efter den franske krig, men saa nedover til krisen i 1879 og derefter atter opsving i slutten af 80-aarene med ny blomstring fra 90-aarenes slutning. Skibsbygningen i P. er dog gaaet sterkt tilbage, idet man er gaaet over til damp- eller seilskibe af jern eller staal. P's. handelsflaade bestod ifølge sidste statistik af 168 seilskibe og 13 dampbaade, af hvis tonnage der falder 5889 paa

slutning, der har kulmineret i de par sidste aar. Den første dampdag i P. opførtes i 1864 af grosserer Schøning.

I 60-aarene blomstrede istrafiken op, og i 1874 stiftedes Traag iskompani, hvis ishuse rummer opimod 13000 reg. tons, af Louis Vauvert og et par kompagnoner.

P's. første meieri oprettedes i 70-aarene og er senere slaaet sammen med et nyt til et mægtigt bolag.

Af nyere bankindretninger i P. kan nævnes „Kreditbanken“ fra 1893 og „Ørebanken“ fra 1899 af. Desuden ligger lige ved bygrænsen „Eidanger sparebank“, oprettet 1871.

„Porsgrunds samlag for brændevinshandel“, oprettet 1873 og nedstemt 1897, har under sin virksom-

hed i alt uddelt kr. 94000 til almennyttige formaal.

De flauere tider for P's hovedbedrifter i 80-aarenes første halvdel gav stødet til overgang til ny industri af stor betydning for stedet. Her er de fremste foregangsmænd konsul Johan Jeremiassen, grundlæggeren af Porsgrunds porcelænsfabrik, og konsul Alfred Petersen Wright (søn af før nævnte skibsreder P. M. Petersen) der var medstifter af porcelænsfabriken og har hovedæren for oprettelsen af „Porsgrunds Gjerfabrik“ — den første i landet —, og „Den norske bryne og slibestensfabrik“, nu „Norrøna“. Paa Borgestad oprettedes desuden et teglverk og chamottefabrik. Petersen Wright har været ordfører og indehavt en række kommunale og offentlige tillidshverv.

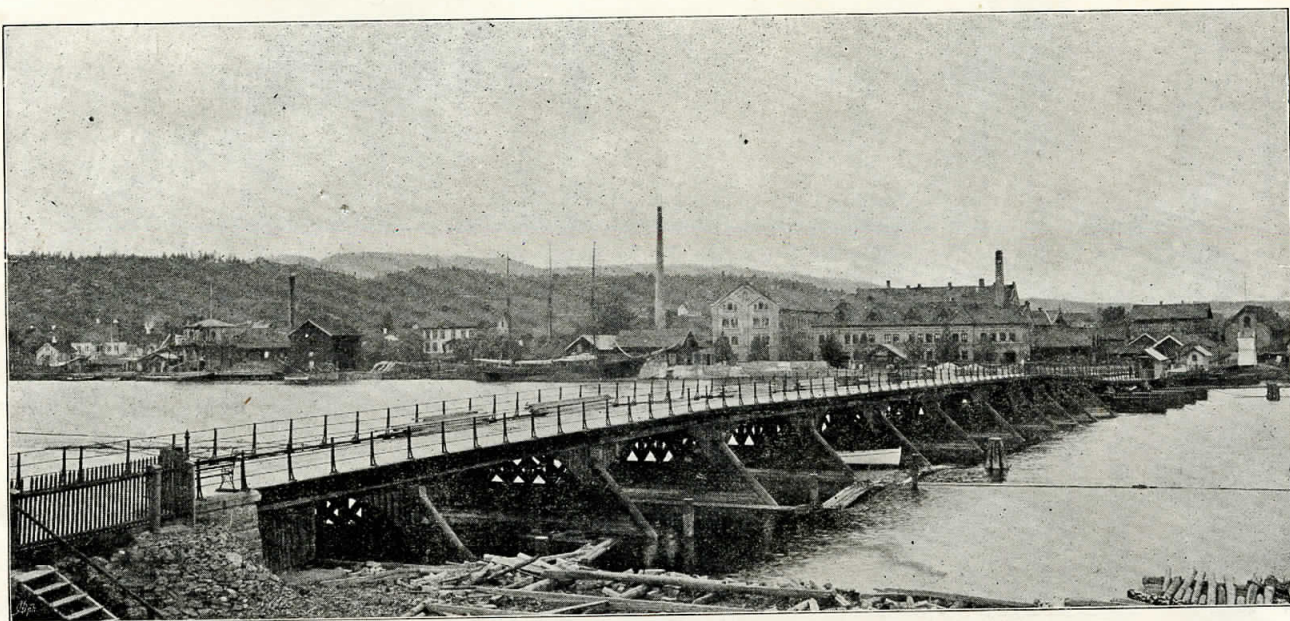
En ny æra for P's kommunikationer med udenverdenen aabnedes ved fuldendelsen af jernbanen Kristiania—Skien, og for den indre færdsel fik broen over elven vidtrækkende betydning. Skienselven har ved

P. en bredde af 200 m. med 4 kilometers bylængde paa østsiden og 1 paa vestsiden. Brobygningen var allerede foreslaaet i 1839, men broen opførtes først i 1891 (aabnet for færdsel 11 decbr.) Den kostet ialt kr. 76000. I branden i 1905 strøg ogsaa broen med, men er nu gjenreist som en fuldt moderne brobygning med jernpæle, pontoner og to svingbroer. Bropenge for gaarande er nu 2 øre.

P's telefonforening stiftedes 1883 og tæller nu henved ca. 210 betalende abonnenter.

Af kommunale bygninger og anlæg kan nævnes: Kammerherregaarden, kammerherre Løvenskiolds tidligere eiendom, indkjøbt af kommunen i 1838 for kr. 8800. Den moderniseredes i 1882, er senere brændt og gjenreist som byens raadhus, der afgiver kontorer for kærner, politi, sorenskriver, sparebank, festivitetsal og fængsel.

Byens vandverk anlagdes i 1868 med en bekost-

BROEN.

ning af kr. 100000, og i begyndelsen af 80-aarene reorganiseredes brandvæsenet med den følge, at brandkontingenten reduceredes med 10 pct. Den sidste store brand ødelagde i 1905 Franklin, Baker & Co's storstilede sagbrug, høvleri, kreosoteri med omliggende strøg, der nu er under gjenopbygning. Franklin, Baker & co. besluttede derimod at likvidere af den samlede brandskade — 61 huse lagdes i aske — paa 800 000 kroner faldt nemlig henved $\frac{1}{2}$ million paa firmaet.

I 1883 indrettedes paa sydsiden af øen „Røligheden“ et epidemilazaret og i 1894 for samlagsmidler et folkebad. Det nyeste kommunale anlæg af betydning er elektricitetsverket, der afgiver gade- og privatbelysning, samt kraft til svingbroerne og til bortleie. Den betydningsfuldeste læreanstalt i P. er Skiensfjordens mekaniske fagskole, hvis hovedopgave er at uddanne unge

mennesker til i den mekaniske og elektrotekniske industri at indtage stillinger som verksmestre, montører, formænd osv. Skolen begyndte i 1885 med 2 elever og har i de senere aar været besøgt af opimod halvandet hundrede elever. I april 1901 overtoges skolen af staten, som da med en bevilgning af kr. 15000 oprettede en elektroteknisk afdeling.

Foreninger har P. mange af. Vi nævner kun de vigtigste. Den ældste, „Porsgrunds og omegns sjømandsforening“, stiftet 1847, har gjort sig fortjent ved at faa oprettet en navigationsskole allerede 1848. „Porsgrunds handelsforening“, dannet i 1884, har æren af at have fremsat tanken om oprettelsen af „Den norske handelsstands fællesforening“. „Porsgrunds haandverkerforening“ af 1885 har afholdt udstilling i 1888 og 1894 — den sidste var for jordbrugets vedkommende

landsudstilling. 1877 grundet ekaitein Carl Reynolds den første norske goodtemplarloge, der nu landet over tæller ca. 30000 medlemmer.

P's. folkemængde er nu ca. 5000. Byens indførselsværdi sættes i sidste statistik til kr. 1070000 og udførselsværdien til kr. 3143000. Toldintraderne 1905 til 87479; brandtaksten for eiendomme 1905 viser kr. 6721730. Samme aar udviser skatteligningen 1612 skatydere med en antagen indtægt af kr. 1 769 390, hvoraf skatbar kr. 830 110. Laanegjælden var i 1905 kr. 549 288,29.

*

Af fremstaaende mænd og bedrifter inden P.s. forretningsliv skal forøvrig nævnes:

Brugseier Erik Rasmussen (f. 1826) paa

Roligheden. Han er en af P.s største skatydere og driver en betydelig trælastforretning med dampsag. Paa nordre Roligheden har grosserer Gunnar Jacobsen sagbrug og høvleri, Dør- og vindusfabriken „Norkyn“ er oprettet 1893 af træskjærer Ellef Lie. Der tilvirkes ogsaa ski, barnesluffer, gjerder og trapper. „Porsgrunds baad- og skibsbyggeri“ bygger kuttere, lodsbaade, livbaade, redningsskøiter, dampslupper og lægtene. Baade materiale og konstruktion roses.

P.s største seværdighed er porcelænsfabriken. Den har vundet et landskjendt navn for sine fabrikata væsentlig brugsgjenstande, der udmerker sig ved smuk udførelse efter kunstneres tegninger. Større redere er ogsaa Nic. Friis, Leif Gundersen, H. C. Han-Martin Olsen.

PORSGRUND CA. 1823.

Efter maleri af P. Linnae.

„KJÆMPEHUSET“

Enhver porsgrundsmænd og porsgrundsdame vil kjende det. Det fletter sig ind i vore barndomsdrømme, det staar for os med sagnets og eventyrets magiske glans.

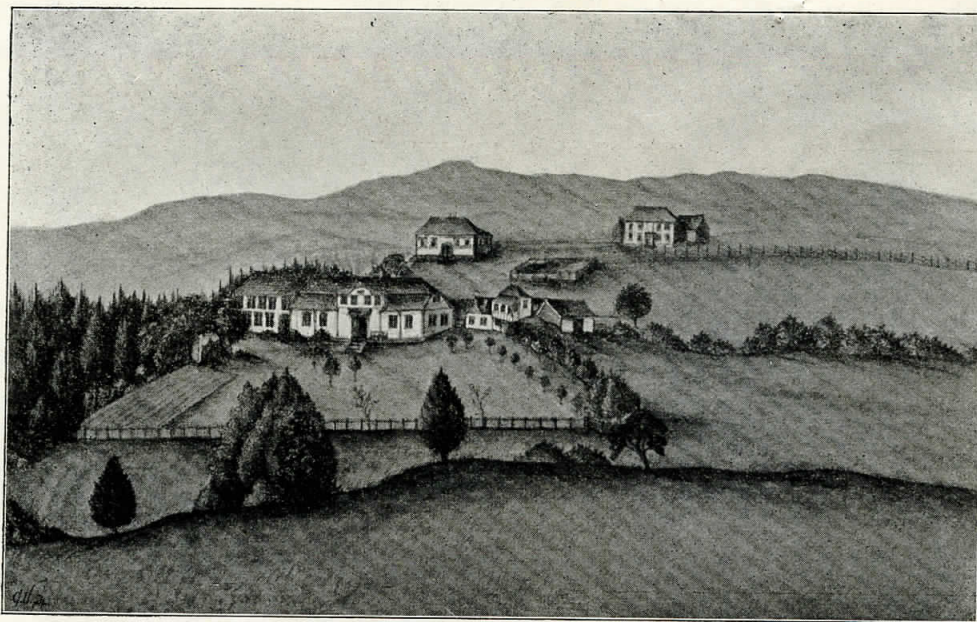
Første gang jeg hørte tale om „kjæmpehuset“, var jeg vel 4—5 aar. Da sa min ældre søster til mig: „Hvis du beder aftenbøn fort ikveld, skal du faa komme til „kjæmpehuset“ — naar du blir større“.

Der var noget saa mystisk i hendes stemme ved ordet „kjæmpehuset“, noget saa anelsesfuldt, at der gik

som en hellig bæven gennem mig. Jeg forstod, det maatte være et ganske forunderligt hus.

Og jeg skyndte mig med aftenbønnen, saa søster hurtig kunde komme ud paa gaden og lege videre.

Der gik dog nogle aar, før jeg fik gaa med de andre til „kjæmpehuset“, og min Far gav kun modvillig lov. Man sa, at børnene blev saa opskaket af at komme did, at naar de vendte hjem, var nogle opskræmte, mens andre havde alskens underlige ideer om kjæmper, trolde og vætter. Og far, som var prest,

AAKRE I FORRIGE AARHUNDREDE.

skolebestyrer og lærer i historie, likte ikke, at vor historiske sans skulde forstyrres ved paastanden om, at Axel og Valborg havde boet der. Det pure uhistoriske tøv, selv om huset ogsaa blev kaldt „Axel og Valborgs“ stue.

Mit barndomsbesøg i „kjæmpehuset“ blev det eneste i mit liv. En af de andre i følget — en langbenet, krøttoppet gut ved navn Halfdan Røde, siden kjendt som en udmærket sanger — narrede mig til at krybe opover en trappe og op paa et loft, fordi kjæmperne

bodde deroppe. Men ved det øverste trappetrin hørte jeg en forfærdelig brummen som af et rasende menneske — og jeg kom mig i en fart ned igjen.

(Jeg har ofte siden spekuleret paa denne brummen, — indtil jeg som voksen en vakker dag fik høre Rode synge. Da røbede han sig.)

Men jeg var saa skræmt siden, saa jeg ikke turde gaa til „kjæmpehuset“ mere. Istedetfor plagede jeg livet af far for at faa vide, hvorfor der stod „Arrild Oluesen“ over døren, og hvorfor de havde malet en

bisp paa væggen. Far kjendte ligesaa meget som andre porsgrundsborgere til bygningens virkelige historie — nemlig intet.

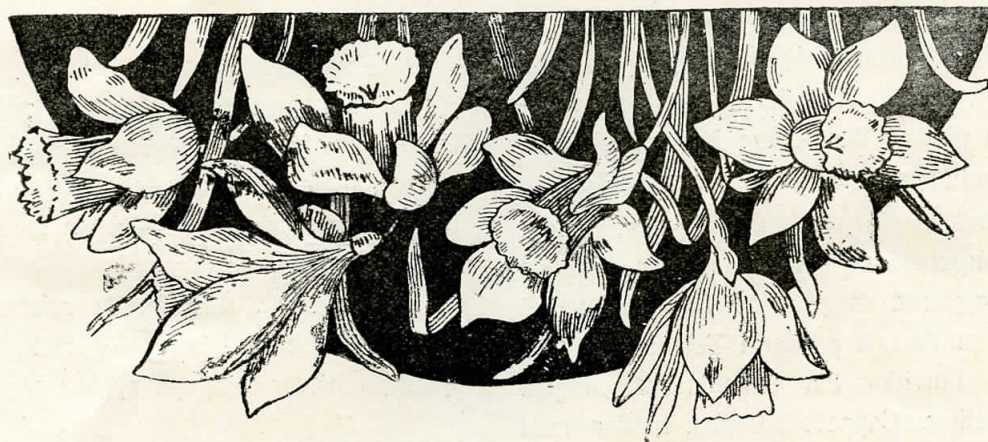
Den staar, som man ved, paa Østre Borges grund og er sikkert den ældste træbygning i egnen. Overetagen gaar paa nordsiden lidt udover underetagen, hvilken imidlertid skjules af en ydre bordklædning. Over døren læses altsaa det nævnte navn og aarstallet 1584; om dette kan ingen gi besked — saa vidt mig bekjendt da. I den øverste stue, der synes at ha havt en svalegang mod vest, er der spor af en eiendommelig malet dekoration paa tag og vægges, paa en af de sidste kunde vi i vor barndom tydelig se billedet af en bisp — jeg hører, det er gaaet væk siden.

„Kjæmpehuset“ kaldes ogsaa „Bispestuen“ paa grund af dette billede. Muligens staar det i forbindelse med „Sorte broder Knut“ og Biskop Erland og Axel og Valborg“.

Bygningen har idethele mange navne. Jeg mindes saaledes „Rødborgen“, „Borgestua“, o. fl. navne, som jo er naturlige og forklarlige. Men hvorfor man har sat alle de andre romantiske benævnelser paa den, hører til mystikens uløste gaader.

Men netop dette har git „Kjæmpehuset“ den trylle-glorie og det poesiens skjær, hvori det staar for alle porsgrundsmenneskers indre øie.

Thv. Bernhoft.

JUBILÆUMSUDSTILLINGEN.

Jubilæumsudstillingen, der paa flere vigtige omraader er en landsudstilling, omfatter;

Haandverk og industri, husflid, landbrug, turistvæsen og antikviteter, samt fiskeri, motor- og fiskefartøier.

Det er „Porsgrunds haandverks- og industriforening“, som oprindeligt har taget initiativet til udstillingen, der har mødt en enestaaende tilslutning — alt disponibelt rum i raadhuset er optaget — og holdes aaben til 29. september.

I raadhuset er afdelingerne for haandverk og industri, husflid, turistvæsen og antikviteter, og paa løkken lige ved, hvor dyrskuet skal finde sted, er der opført stalddrum til dyrene.

Paa nordsiden af raadhuset er forskellige maskiner samlet under tag. Meieri-, have- og landbrugsprodukter har sin plads i den ledige Porsgrunds trævarefabrik med indgang ogsaa fra dyrskuepladsen.

Gaar man ind i raadhusets hovedindgang, møder man først et arrangement af turistforeningen: Et stort kart over Bratsberg amt, omgivet af en serie vakre fotografier af de smukkeste partier i Telemarken.

I den lange korridor har salpeterfabriken paa Notodden sin afdeling. Cappelen, Ulefos, møder med

en stor udstilling af støbegods, vakre samlinger fra forskellige tidsaldere. I repræsentantsalen har blandt andre porcelænsfabriken sine montrer mens Union co. holder til i værelset ved siden af. Teatersalen er delt i aflukker, som disponeres af snedkermestrene, og i garderoben finder vi blandt andre Chr.ania glasmagasin. 3die etg. er viet husflidsafdelingen. Meieriafdelingen er meget fyldig repræsenteret med udstillere helt fra Mandal til Holmestrand.

Nede ved bryggen ligger den store hal for motorer og fiskeredskaber og udenfor kaien fiske- og motorbaade.

Der er anmeldt omtrent et snes motorer og ca. 30 skøiter.

En sjelden seværdighed paa udstillingen er en af de smukkeste privatsamlinger antikviteter i vort land. Den eies af farmaceut Johan Hals og forefindes i Dyringsgaard, hvor den med sine 1400 no. fylder 3 værelser, et for Telemarksgjenstande, et for rococosager og et for fayance.

Der er til udstillingen reist stilfulde indgangs-portaler, lysende i hvidt og rødt, og paa Raadhuspladsen hæver kongepaviljonen sig slank og lysmalet.

EN PORSGRUNDSKAPITALS GRUNDLÆGGELSE.

HVORDAN EN OND MANDS FORBRYDERISKE PLAN BLEV EN FAMILIE TIL STOR VELSIGNELSE.

Om hvordan en af Porsgrunds rigeste mænd vandt sin kapital i midten af forrige aarhundred paastod en spøgefuld sjømandssladder, at han etsteds nede i Afrika havde giftet sig med en negerprinsesse og saa efter at have tilvendt sig alle hendes kostbarheder paa hjemveien til Norge druknet hende i havet.

Den virkelige sammenhæng med hans økonomiske held er imidlertid følgende, som i sig selv er saa romantisk og et saa mærkeligt vidnesbyrd om skjæbnens underfulde veie, at det meget vel fortjener at offentliggjøres.

I Arendal boede en ung, fattig sjømand. Ved stor flid og vindskibelighed forstod han, at spare, saa mange penge sammen, at han kunde købe en gammel brig uden rig.

Folk flest kunde ikke forstaa, hvad han vilde med dette gamle skrog, men sjømanden fik rigget det op og sat det under seil, delvis ved den kredit, som byens rigmænd gav ham i tillid til hans gode navn og rygte.

Den unge mand, som imidlertid havde giftet sig og faaet to sønner og en datter, afreiste nu en dag med sit skib til Afrika for bl. a. ogsaa at drive tuskhandel med de sorte.

Ved afreisen gjorde han da aftale med en rig mand i Arendal, at han skulde modtage de penge, som blev sendt ham fra udlandet, og i maanedlige portioner udbetale til hans tilbageværende familie tilstrækkelige penge til dens underhold.

I hele 7 aar blev sjømanden saa borte, men istedetfor at udbetale de penge, som han stadig modtog, opbevarede rigmanden pengene for sin egen regning i stadig haab om, at sjømanden skulde forlise og aldrig komme hjem igjen.

Den tilbageværende hustrus fortvivelse var selvfølgelig stor. Hun stedtes snart ansigt til ansigt med den yderste nød og antog som sikkert, at hendes mand var omkommet.

Hun tabte dog ikke modet, men underholdt sig ved

at vaske for andre. Hendes ældste søn tjente penge som avisgut, og datteren kom snart ud som barnepige.

Da — efter disse 7 aars forløb — staar der pludselig en staut, veirbidt, fremmed sjømand paa gaden i Arendal.

Han træffer avisgutten og siger:

„Hvad heder du?“

Jo gutten nævnte sit navn, og det var netop navnet paa den spørgende sjømands egen gut, som han ikke havde seet i alle disse aar.

Gutten faar en mark for at vise den fremmede hjem til sin moder, og straalende fornøiet springer han først ind til denne og fortæller, at en fremmed snild mand staar ude og vil tale med hende.

Han træffer saa sin hustru i bryggerhuset, hvor hun staar og vasker.

Efter at være kommet til vished om, at det ikke var en afdød aand, men sin egen kjære mand, som hun ser, udbrod hun uvilkaarlig:

— „Men at du kunde gjøre mig dette — være borte saa længe og lade os lide saadan nød.“

— „Jeg,“ sa han „jeg har stadig sendt penge, har du ikke — ?“

Men som et lyn farer det gennem ham, hvilken kjeltring den rige mand er, hvem han har betroet sine penge.

Og straks efter staar han kjæmpesterk og vred paa hans kontor.

Og den rige mand, som nu heller vilde have truffet et spøgelse end den levende, maa punge ud med hver eneste hvid, som han havde forsøgt at tilvende sig, med tillagt renter og renters renter, og med en hel stor kapital vendte han saa hjem til sin hustru.

De var nu ovenpaa og reiste senere til Porsgrund, hvor den vindskibelige mand ved heldige spekulationer kom i besiddelse af en efter forholdene rent ud sagt kjæmpemæssig formue, som den dag i dag er byen til stor velsignelse.

Jeremias Hobber.

Af landets byer indtager denne lille by paa ca 5000 indbyggere i social retning en meget fremtrædende stilling.

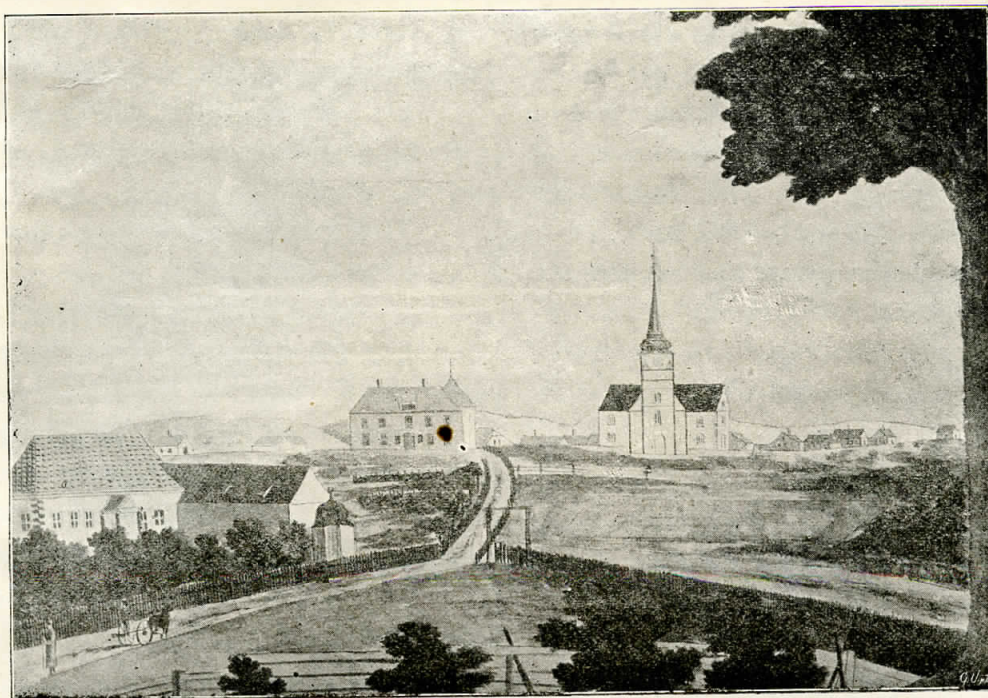
Porsgrund har institutioner til at afhjælpe behov i mange retninger, som mange andre større byer længe har savnet og længtet efter.

Vi nævner her endel, f. eks. 12 betydelige understøttelseslegater, 8 kirkelegater, flere legater fra skibsreder Christen Knudsen og hustru, hvoriblandt et paa 30,500 kr. til teknisk og merkantil uddannelse. Endvidere: Asyl for gamle fattige. Fredensborg hjem for enslige damer. Ordnet Sygepleie med diakonisser. Kirkelig fattigpleie med menighedssøstre. Sygehus, fuldt tidsmæssig monteret med operationsrum etc. Sjømandshjem med stuert-skole, Understøttelsesfond for ældre tjenestepiger.

Arbeidsstue for voksne med udvalg. Barnehjem. Barnepark med legeplads og sandhauge. Skolekøkken. Arbeidsstue for smaapiger. Skolapningskursus for gutter.

Desuden 23 foreninger, som hver arbejder med sit specielle gjøremaal.

Et saa intenst frivilligt arbejde tyder paa, at her er kræfter i aktivitet, som er aldeles exceptionelle, som forstaar at arbejde baade med klogskab, offervillighed og ihærdighed. En af dem, som har tat initiativet til meget af alt dette veldædighedsarbejde, er enkefru Severine Jeremiassen, der ogsaa ganske nylig oprettet et legat paa 20.000 kr. for trængende og syge barn i Porsgrund.

(FRA BEGYNDELSEN AF DET 19DE AARHUNDREDE).

Transportspand

fra 60 til 2 liters

Afkjølingssaaer

fra 50 til 15 liters,

Prima Kvalitet til billigste Priser.

L. HAAK & CO.,

Christiania.

Storebrand

(Christiania alm. Brandforsikr.-Selskab)

Største norske
Brandforsikringsselskab.

Kirkegaden 21, Hjørnet af Prinsens Gade.

Idun

Største norske

Livsforsikringsselskab.

Ulrik Rosing

KRISTIANIA

anbefaler:

Page-Gjærder,

Løve-Gjærder, Gang-Broer og Kjøre-Broer.

G. HARTMANN, Kristiania

Dronningensgade 13.

Telegramadr.: »HART»

Dampkjedler, Overhedere, (Steinmüllers), Damp- og Centrifugal de Lavals Damptrubiner og Pumper, Eureka Damppumpe, al maskiner og Dampmaskiner for overhedet Damp (Schmidts Fosters Lokomobiler, Economiser af egen Konstruktion, (automatiske Fyringsapparater), Fabrikskorstene, Transmissio Lager, Kjøleanlæg fra Atlas, lette Skinner og Transportv Lager, Taugbaner, Maskinrekvisita, Værktøimaskiner, Gas-, Pet motorer og »Eureka» Benzinmotorer. Brugte Maskiner i Kom

I Sverige: Aktiebolaget G. Hartmanns Maskinaffär, Stockholm.

I Finland: Finska Aktiebolaget G. Hartmanns Maskinaffär, Helsingfors.

Skiens Apothek.

— Oprettet 1709. —
 Telefon No. 20. Telefon No. 20.
CHR. SAHL HEGGE.

Ordres modtages pr. Post og Telefon og ekspederes hurtigst muligt til alle Steder i Telemarken, *emballage- og fragtfrit*, naar Beløbet andrager til mindst Kr. 5.00.

Insekt-Fangstbæltter,
 Larvelim, Sprøiter,
 Sprøite- og Vaske-Midler
 Træsølve, Pudevox m. m.

Mod Skade-
 dyr og Syg-
 domme paa
 Frugttræer.

Cycler og Cyclerekvisita
Tennis-Apparater,
Fodbolde

og andre
Idrætsartikler.

Trænings- og Frottér-Artikler m. m.
 i stort Udvalg og meget billigt hos

Ludvig Munthe

Telefon 68 II. Akersgd. 32. Christiania.

A/s Maritim

Benzinmotorer, billige og gode,
 amerikanske og norske.

Motorrekvisita, tændplugge, batte-
 rier etc.

Motorbaadudstyr, pumper,
 lanterner etc.

Olje, fedt og benzin til billige
 priser.

A/s Maritim,

Kongens gd. 7, Kristiania.

Kreditbanken i Porsgrund

(Hovedsæde: Skiensfjordens Kreditbank, Skien)

Aktiekapital Kr. 6,000,000

Fonds " 1,540,000

Telegramadresse: KREDITBANKEN.

Diskonterer, inkasserer, forhandler fremmed Valuta og Mynter og udfører alle andre Bankforretninger.

Indskud modtages til Forrentning
 paa 6 Mndrs. Opsigelse til f. t. $4\frac{1}{2}\%$ p. a.
 — alm. Sparebankvilkaar — 4% —
 — Folio — 2%

Porsgrunds Mek. Værksted

Indehaver Chr. Jeremiassen Reim. Telegr. Værkstedet.

Kulbesparende Dampmaskiner.

Billigt Reparatonssted.

Nybygning af Staalskibe indtil 200 Fods Længde.

Porsgrunds Meieribolag

anbefaler sine meieriprodukter
 af alle slags.

Telefon 104.

Tandlæge Støkken

har sine Kontorer i
 Telemarksgaden, Skien.

☛ **Kontortid 9—2, 5—7.** ☛

A/s Motorcompagniet

Kristiania

— anbefaler sine komplette —

Motorbaade.

Overslag og Tegninger gratis og
 franco.

Sølvmedalje Risør 1905.

Vor Baadmotor „**STABIL**“

er uovertruffen.

EDW. GASMANN

Etabl. 1873. **Skien.** Telef. 29.

Dame- og Herreekviperings.

Specialitet: **Færdige Ting.**

Iste Kl. Syetablisement
 for

Kaaber, Dragter og Kjoler.

Sengelager og Udstyrsforretning.

Prøver og Overslag sendes paa Forlangende fr.
 Skriv efter Katalog.

Forlang altid

Helios Stearinlys

Kvaliteter: **Extra** — **rød Etiket**
Prima — **blaa do.**
Husholdning — **brun do.**

Helios Kanallys rinder ikke selv i Træk.

Aktieselskabet

Skiens og Oplands Privatbank,

Skien,

incasserer billig over hele Landet, diskonterer, forhandler udenl.
 Valuta, udsteder **Reise- & Skipperkreditiver.**

Indskud paa Sparebankvilkaar & Folio modtages.

A. C. DARRE — Skien

Telrgr.adr.: **DARRE** Telefon 185

kjøber alle Sorter gml. Metaller, Skibsfør-
 hudninger, Jernaffald, Rig, Tougværk, Seil-
 dug, Gummigaloger, Hest- og Kotagel,
 Svinebust, Nøtehaar, Limlæder, Skinduld,
 Uld- og Linklude, Ben etc. i Partier og
 mindre Dele

til høieste Dagspriser pr. extra Contant.

Lilleborg

Sæber og Parfumer

— anbefales. —

Skiens

Festivitetslokale

(Indehaver Thora Hansen).

Middag fra Kl. 1—4
 a Kr. 1.00.

Lunch à la carte hele Dagen.

Sluttede Selskaber modtages.

Telefon 125.

Guldsmed L. Ødegaard vis à vis „victoria hotel“, Porsgrund.

C. A. Petersen,

SKOTØIFORRETNING.

Bratsbergs Amts største

Specialforretning i Skotøi.

Torvet — Telefon 10 — Skien.

Smergel & Brynstenfabriken

— Norrøna —

Porsgrunds Gjærfabrik.

Indehavere:

**P. M. Petersen & Søn,
Porsgrund.**

A/s Bratsberg

Landmandsforretning
Ligaden, Skien.

KONTROLFIRMA!!

**Kunstgjødning, Kraftfoder, Mel
og Colonial.**

Forhandling af Landmandsprodukter.

Telefoner:

Kontoret 76. Butiken 84.

Singer Original Symaskiner

for Familiebrug, Haandverk og Industri.

Kun ved

Singer Co. Symaskin Aktieselskab,

Skien, Telemarkstorvet.

**Skienfjordens
mekaniske Fagskole**

(Statsskole).

— Porsgrund. —

Mekanisk og elektroteknisk afdeling.
Kursus for maskinister med elektr. tillægskursus.

Porsgrunds Sparebank

oprettet 1844.

Den 31te December 1906 var Sparebankens
Fond Kr. 217 930.15 og Forvaltningskapitalen
Kr. 2 316,157.58.

Indskudsrenten er for Tiden 4% paa Sparebankvilkaar, 4½ % paa 6 Mndr. Opsigelse.

Telefon 24 38.

Etabl. 1890.

Min Specialforretnings

store Oplag af inden- og udenlandske

Træsorter & Fineer,

Møbellister, Møbeldreining etc.

anbefales Forbrugere som den bedste Indkjøbskilde. Direkte Import.

Storartet Udvalg i nyankomne **Fineer**
af alle Slags.

Forlang Katalog!

Jens Frang,

Calmeyergd. 12, Kristiania.

Telegr.adr.: Træimport. Telf. 24 38.

Pelsvarer

Hatte & Huer

anbefales.

Gustaf Johannesen,

Bundtmager, Skien.

Telefon 170.

Etabl. 1891.

Tandlæge Holter

Porsgrund.

(Etableret i Porsgrund 1900).

Telefon 189.

DEN NORSKE FISKEGARNSFABRIK

Kristiania

anbefaler

alle Slags **GARN og VADER.**

Laurvigs Privatbank

— Larvik —

oprettet 1885.

Aktiekapital Kr. 1,500.000.

Modtager Indskud,
besørger Incasso og udfører forøvrigt alle
almindelige Bankforrethninger.

H.P. Hagtvedt—Laurvig

**Vine, Cigarer & finere
Colonial,**

— en gros & en detail. —

**Laurvig
Cigarfabrik**

anbefaler sine velrenommerede

Cigarer.

Telefon 135.

Telegramadr.: Disch.

**Jarlsberg Meieri
Tønsberg.**

Prima meieriprodukter.

NB. Specialitet: smør & nøgelost.

B. DISCH.

Telefon 135.

Telegramadr.: Disch.

Fiskegarnsmeierens handelsafdeling

Pilestrædet 22,

anbefaler sin direkte

Wooniathe („Ceylon“)

Porsgrunds Porcelænsfabrik

Porsgrund.

— Oprettet 1886. —

Udsalg i Kristiania: Karl Johansgade 39.

A/s Aadals Brug

— Aadalsbrugs St. —

Specialfabrik for Landbrugsmaskiner.

Guldmedalje

for den fuldstændigste og bedste Samling Maskiner og Redskaber af norsk Arbeide ved Landbrugsudstillingen i Kristiania 1907.

For Høstsæsonen anbefales: Potetesoetager, selvrensende Træskæværk med Benzinmotorer, Træskemaskiner for Haand- og Hestekraft, Hakkelsemaskiner etc.

Forlang vore Kataloger, der sendes gratis og franco.

Oplag i Kristiania, Trondhjem, Hamar, Lillehammer, Gjøvik, Hønefos, Kongsvinger, Levanger og Elverum.

Benzinmotoren "Thor"

Ny forbedret model 1907.
Billig, driftssikker og lidet
brændselsforbrug - - - -
Petroleum kan bruges i
mangel af benzin - - - -

Aktieselskabet "THOR".

Kontor: Toldbodgd. 8, Chr.ania.
Fabrik: Vallø pr. Tønsberg.

Vor Benzin-Baadmotor „Stabil“

erholdt

Sølvmedalje i Risør 1905,
Sølvmedalje ved Bergensudstillingen 1907
samt

Fiskeriselskabets store Medalje.

NB. Maa ikke forveksles med andet Fabrikat
af samme Navn.

Brødr. Christensen

Mek. Værksted & Motorfabrik.
Øvre Voldgade 11, Christiania.

Telegrafadresse: »STABIL«.

Telefon: 6349.

Ths. Øye, Maskinforretning,

Kristiania, Trondhjem,
Storgaden 28, Fjordgaden 22,
anbefaler:

Deerings Høstemaskiner,

„Alexandra“ Separatoren,

„Fenix“ Radsaamaskiner

samt forøvrigt Landbrugsmaskiner og
-Redskaber af alle Slags.

Anerkjendte Fabrikata. Billige Priser.

— Forlang Kataloger. —

Borgestad Chamottefabrik

— Borgestad ved Porsgrund. —

Udfører alslags ildf. sten til udforing af ovne
for mekanisk og elektrokemisk industri. Ildfast sten
for elektriske ovne, kalkovne, kuppelovne, smelte-
ovne, gasværker, fyrhulsten til ringovne, beskyttel-
sesringe for kjedelfyrgange, udføringssten for ovne
og komfurer etc.

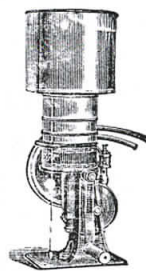
Alfa Laval

ER VERDENS BEDSTE
HAANDSEPARATOR

FAAES OVERALT

F. Anker

JERN- & METALLAGER, CHR.A.

Trævarefabriken „NORKYN“, Porsgrund.

Indeh. HALVOR LIE. Etabl. 1887.

Døre, vinduer, trapper, brystpanel.

Verandasøiler og udstyr.

— Døre & vinduer i moderne stil. —

Lithøvleri.

Vort listværk er anerkjendt. Bedste anbe-
falingen fra arkitekter, bygherrer og bygmestre.
Forlang prisliste.

Baadmotorer, Lokomobiler, Turbiner.

A/s Kampens mek. Værksted.

Kristiania.

Hans J. Larsen, Porsgrund.

Jernvareforretning.

Lager af

Kragerø Jernstøberis
anerkjendte

Kabysser, Komfurer og Ovne.

Lager af **Hamars**

brændbesparende Koks-ovne.

Linnekogels Pladekomfurer.

Billige Priser.

Langesundsfjordens Buxerdampskibsselskab.

D/S »STOREGUT« 400 I. H. K.

D/S »TORDENSKJOLD« 180 —

D/S »THORSBERG« 150 —

D/S »KOLBJØRN« 150 —

Telefon: FREDNES, Porsgrund.
LUDVIGSEN, Langesund.

Telegrafadresse:
BUXERSELSKABET.

A/s Sandvikens Blikvarefabrik

Sandviken pr. Kristiania.

Prisbelønnet med

Guldmedalier.

Specialitet:

Blikemballage og Reklameskilte.